تعارض روایات در قضای عدم قضای صوم یوم الشک

در روایت سعید اعرج سه کلمه هست. یکی «یشک»؛ که امام علیه‌السلام فرمودند باید شکت بالفعل باشد. یکی «وقف له»؛ که این «وقف» متفرع بر شک بالفعل است. یکی دیگر هم کلمه «أفأقضی» هست. با اینکه روزه گرفته است می‌گوید قضا کنم؟ می‌گوید: «این صمت الیوم الذی یشک فیه»؛ روزه گرفتم، «فکان من شهر رمضان»؛ درست هم درآمد، فهمیدم که ماه مبارک هم بوده است. «أ فأقضیه؟»؛ با اینکه روزه گرفته‌ام آن را قضا کنم؟! یک شبه‌های داشته است. در اینکه من جازم نبودم و نیت جزمی نداشتم. یعنی محور سؤال او بقیه چیزها نبود. مقصود او این بود که خالصه قضا بکنم با نکنم. این «أ فأقضیه»، روایت سعید اعرج را با روایت اول و پنجم باب بعدی در معارضه قرار می‌دهد.

> **عن محمد بن مسلم عن أبي جعفر ع في الرجل يصوم اليوم الذي يشك فيه من رمضان- فقال عليه قضاؤه و إن كان كذلك**[1]

«و ان کان کذلک»؛ یعنی حتی اگر ماه مبارک هم باشد باید قضاء کنیم. «أفأقضیه؟»، «علیه قضائه». ببینید مفاد این دو کاملاً مقابل هم قرار می‌گیرد. در «أفأقضیه» حضرت فرمودند نه، در اینجا می‌گویند «علیه قضائه و ان کان کذلک»؛ ولو ماه مبارک باشد.

پس روایت سعید اعرج با کلمه «أفأقضیه» کاملاً با روایت اول. همچنین روایت پنجم[2] که تعبیر «یعنی» داشت. زحمت کشیده بودند مواردیکه «یعنی» به کار می‌رود ولو به‌معنای قصد دیگری نیست، بلکه خود گوینده آن را می‌گوید.

> 10:46

شاگرد: این روایتی که گفتید برای روایت پنجم بود. در روایت پنجم «علیه قضائه» دارد.

استاد: نه، آن اولی بود. باب ششم روایت اول. ما مشغول باب پنجم بودیم، دو روایت دوم و دوازدهم را خواندیم. بعد هم در اینجا عرض کردم که به‌خاطر تعبیر «أفأقضیه» بین این روایت و روایت اول از باب ششم و روایت پنجم تعارض می‌شود. به عبارت دیگر در باب پنجم روایت دوم و دوازدهم بود. باب ششم روایت اول و پنجم بود.

[1] همان ص ۲۵

[2] وسائل الشيعة، ج۱۰، ص: ۲۷؛ عن هشام بن سالم عن أبي عبد الله ع قال: في يوم الشك من صام قضاه و إن كان ذلك يعني من صام على أنه من شهر رمضان بغير رؤية قضاه و إن كان يوما من شهر رمضان- لأن السنة جاءت في صيام على أنه من شعبان- و من خالفها كان عليه القضاء.

بازبینی #1
ایجاد شده 30 مه 2026 10:53:22 وسط ... .
به روزرسانی شده 30 مه 2026 10:54:51 وسط ... .